

MINISTARSTVO PRAVDE

RADNA GRUPA ZA IZMENE KRIVIČNOG ZAKONIKA

U Pančevu, 4 aprila 2023. godine

Poštovane i poštovani,

S obzirom da smo saznale da je formirana Radna grupa za rad na izmenama KZ, obraćamo vam se sa predlogom za dopunu KZ, koja se odnosi na **inkriminaciju femicida kao posebnog krivičnog dela**.

U okviru nasilja prema ženama, kao najekstremnija manifestacija nasilja, izdvaja se femicid – rodno zasnovano nasilje ili nasilje usmereno prema ženama na osnovu njihovih rodni uloga i nejednakih odnosa moći unutar društvenog konteksta. To je rodno zasnovano ubistvo, ubistvo žene zato što je žena. U pitanju je mizogino ubijanje žena koje vrše muškarcima, motivisano mržnjom prema ženama, prezirom, kao i osećanjem vlasništva i nadmoći.

Na potrebu **inkriminacije femicida kao posebnog krivičnog dela u krivičnom zakonodavstvu Srbije** upućuju rezultati istraživanja društvenog i institucionalnog odgovora na femicid u Srbiji, koja su sprovedena prethodnih godina.¹

Pored toga, ukazujemo da je **samo u prva tri meseca 2023. godine u Srbiji ubijeno 10 žena**, od kojih je jedna žrtva bila dvogodišnja devojčica. Od 2020. godine do danas, bilo je preko 90 femicida. Podatke prikupljamo iz medija zato što još uvek nemamo centralnu evidenciju o slučajevima nasilja prema ženama, uključujući i femicide. Podsećamo da je Strategijom za sprečavanje i borbu protiv rodno zasnovanog nasilja prema ženama i nasilja u porodici 2021-2025, u okviru posebnog cilja br. 2 (Obezbeđena efikasna i delotvorna zaštita žrtava i uspostavljene dostupne i adekvatne opšte i specijalizovane usluge podrške žrtvama nasilja) planirano uspostavljanje nezavisnog kontrolnog mehanizma za praćenje slučajeva femicida u Republici Srbiji, pa bi inkriminisanje femicida kao posebnog krivičnog dela omogućilo lakše i brže uspostavljanje ovog mehanizma.

Koreni femicida se nalaze u kulturi kojom dominira rodna diskriminacija, patrijarhalna struktura i nejednaki odnosi moći. Zbog toga je veoma važno da se **femicid izdvoji od drugih oblika ubistava** i sprečava na osnovu posebnih mera i strategija, uključujući i inkriminaciju posebnog krivičnog dela, koja obezbeđuje izricanje delotvornih, srazmernih i odvraćajućih sankcija, kako je to propisano članom 45. Istanbulske konvencije koju je Republika Srbija ratifikovala.

¹ Istraživanja društvenog i institucionalnog odgovora na femicid u Republici Srbiji, dostupna su na sledećim linkovima:

http://femplatz.org/library/publications/2019-11_Femicid_monografija_Prva_publicacija_E_primerak.pdf,
http://femplatz.org/library/publications/2019-11_Femicid_monografija_Druga_publicacija_E_primerak.pdf i
http://femplatz.org/library/publications/2021-04_Femicid_-_Pokusaj_femicida_i_femicid_u_Srbiji.pdf

FemPlatz
UDRUŽENJE GRAĐANKI

Smatramo da je propisivanje femicida kao posebnog krivičnog dela u srpskom krivičnom zakonodavstvu opravdano, ali i neophodno kako bi se svi slučajevi femicida adekvatno procesuirali i sankcionisali, te da bi se na taj način smanjila pravna nesigurnost i moguće greške prilikom kvalifikacije krivičnog dela i kažnjavanja učinilaca, kao i da bi se statistički pratio broj prijavljenih, optuženih i osuđenih lica za femicid.

Ovo je moguće uraditi na nekoliko načina. Jedan mogući pristup je da femicid, kao posebno krivično delo protiv života i tela žene, obuhvati svako rodno motivisano lišenje života žene. Drugi mogući pristup je da se rodno motivisano ubistvo žene inkriminiše kao poseban oblik teškog ubistva žena koje su počinili muškarci u kontekstu rodno zasnovanog nasilja prema ženama.

Bez obzira na pristup, objektivni i subjektivni elementi bića krivičnog dela femicida treba da budu određeni na način koji obezbeđuje da njegova inkriminacija obuhvati:

- nasilna lišenja života žena koja je izvršio sadašnji ili bivši bračni ili vanbračni supružnik, odnosno, intimni partner sa kojim je žrtva bila ili je još uvek u vezi;
- ubistva žena koja su izvršena iz mizoginih motiva, tzv. ubistva iz časti ili iz razloga koji se odnose na kulturna uverenja ili običaje, kao i ubistva iz motiva zasnovanih na rodnim ulogama žena i muškaraca i nejednakim odnosima moći unutar društvenog konteksta
- nasilna lišenja života žena koja su rezultat seksualnog nasilja ili su izvršena zbog toga što je žrtva bila u prostituciji ili je bila podvrgnuta seksualnoj eksploataciji ili je bila žrtva trgovine ljudima u svrhu seksualne eksploatacije.

Ukoliko su vam potrebne bilo kakve dodatne informacije, budite slobodni da nas kontaktirate na email adresu femplatz@gmail.com

Dopis su zajedno pripremile i dostavljaju organizacije FemPlatz, Ženski istraživački centar za edukaciju i komunikaciju i feministički kolektiv Ženska solidarnost.

Biljana Janjić
Izvršna direktorka FemPlatz-a